

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України. № 5403 від 2 жовтня 2012 р.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 №11 „Про затвердження Положення Про Єдину державну систему цивільного захисту”.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 №101 „Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту”.
4. ИСО 9000:2000 (Е) „Системы менеджмента качества. Фундаментальные принципы и словарь”.
5. Концепція управління ризиками надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру (проект)// [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://www.mns.gov.ua/content/education_kurns.html.
6. Тищенко В.О. Механізми державного управління у сфері цивільного захисту // автореферат дис. к.держ.упр.: 12.03.12 / Тищенко Василь Олександрович. – К., 2012.
- 7 Гудович О.Д., Тищенко В.О. Планування діяльності єдиної державної системи цивільного захисту України/ О.Д. Гудович //Науковий вісник Академії муніципального управління: збірник наукових праць; серія „Управління”. – Вип. 4/2013. – С. 97-105.

УДК 355.58

Ісмагілов І.Н., Ісмагілов А.І.

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ВІЙСЬК РХБ ЗАХИСТУ ЗС УКРАЇНИ ПІД ЧАС ЛІКВІДАЦІЇ НС НА ПНО

Висвітлено деякі підходи до основ організації і застосування підрозділів військ РХБ захисту ЗС України під час ліквідації НС на ПНО.

Ключові слова: РХБ захист, надзвичайні ситуації, підтримка ухвалення рішень.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Багато регіонів України характеризуються високою концентрацією ліній нафто- й газопроводів, аміакопроводу, промислових об’єктів, технологічні процеси яких є небезпечними для життєдіяльності людини. Разом з тим, технологічне устаткування, що використовується, поступово морально і фізично старіє і не завжди відповідає сучасним вимогам щодо техногенної і екологічної безпеки. Все це збільшує потенційну небезпеку виникнення техногенних аварій та катастроф, що може мати серйозні екологічні й соціальні наслідки. Захист населення і територій від НС техногенного та природного характеру є однією з найважливіших умов забезпечення національної безпеки України.

Метою статті є висвітлення деяких підходів до основ організації і застосування підрозділів військ РХБ захисту ЗС України під час ліквідації НС на ПНО.

Виклад основного матеріалу. Під час ліквідації НС на ХНО підрозділу військ РХБ захисту, відповідно до специфіки їх призначення, вирішують широке коло завдань. Основними, з них є: РХБ розвідка і РХ контроль у зоні НС; виконання режимно-обмежувальних заходів на зараженій території, локалізація

джерел хімічного забруднення; знешкодження місць аварійного викиду НХР; збір заражених матеріалів і ґрунту, їх транспортування до місць захоронення; спеціальне оброблення озброєння і військової техніки; дегазація, дезактивація, дезінфекція ділянок місцевості, доріг, будівель, споруд та пілопридушення на них.

Виконання даних задач пов'язане з рядом проблем, визначених організацією дій підрозділів військ РХБ захисту залучуваних для ліквідації НС.

Основна функція командування силами ліквідації НС полягає, передусім, в організації і проведенні комплексу заходів, спрямованих на зниження збитку від НС. Своєчасність і правильність ухвалення рішення є в більшості випадків визначальним чинником, що впливає на ефективність протиаварійних заходів. За ухвалення рішення вимагається виконати досить великий і трудомісткий об'єм роботи, основними етапами, якої є: з'ясування отриманого завдання, оцінювання обстановки, власне ухвалення рішення з визначенням задуму, завдань військам РХБ захисту, основних питань взаємодії, управління й всебічного забезпечення.

Для виконання кожного з цих етапів потрібна наявність достовірної початкової інформації і науково обґрунтованого методичного забезпечення розрахунків, що проводяться.

Крім того, необхідно враховувати, що будь-яка аварія має свої особливості і безліч варіантів розвитку. Тому в кожному випадку вимагається вироблення окремого конкретного рішення на ліквідацію її наслідків. З урахуванням високої динаміки перебігу процесів формування уражальних чинників, отже, і нестачі часу на розроблення заходів у відповідь, зростає імовірність ухвалення неправильного рішення.

Практика показує, що, яким би грамотним і підготовленим не був командир підрозділу військ РХБ захисту, йому важко в стислі терміни проаналізувати обстановку, що складається, і виробити найбільш доцільне і всебічно обґрунтоване рішення на ліквідацію НС.

Накопичений досвід у вирішенні завдань з ліквідації НС переконливо показує перспективність застосування обчислювальної техніки, оснащеної спеціалізованими програмами, які могли б забезпечувати оперативність і правильність дій командирів і штабів військ РХБ захисту всіх рівнів. До них можна віднести програмне забезпечення, що реалізовує різні аспекти концепції підтримки ухвалення рішення (ПУР).

Під ПУР у разі виникненні НС слід розуміти комплекс функцій, що реалізуються програмними і апаратними засобами, спрямованих на забезпечення правильної, адекватної, своєчасної і ефективної реакції суб'єкта ухвалення рішення на події, що відбуваються у кожен період функціонування ХНО.

Основними завданнями, що вирішуються за допомогою використання програми ПУР у разі виникнення НС, є: накопичення і об'єктивне подання інформації, яка впливає на процес ухвалення рішення всіма відповідальними особами; врахування наявної нормативної бази, що регламентує розроблення і ухвалення рішень; моделювання процесів, що відбуваються в разі виникнення і розвитку НС; прогнозування їх наслідків, включаючи оцінювання ризику для людини і природного довкілля; складання і аналіз планів дій, у тому числі оцінювання тимчасових, людських і матеріальних витрат на користь оптимізації захисних заходів, що проводяться; забезпечення оперативності доведення рішень до виконавців.

Представлені теоретичні положення повинні складати основу розроблення

розрахункової програми ПУР під час ліквідації НС на ХНО.

Програма є блоково-модульною моделлю, яка виконує певні функції забезпечення проведення розрахунків, що полегшують роботу командира або оператора. Структурними елементами такої моделі є модулі: розрахунку часу роботи командира підрозділу РХБ захисту при підготовці до ліквідації НС; прогнозування обстановки; РХБ розвідки і РХ контролю; транспортування і захоронення відходів і заражених матеріалів; нейтралізації НХР і дегазації, дезактивації, дезінфекції ділянок місцевості, доріг, будівель, споруд та пилопридушення на них; локалізації джерел зараження.

Усі модулі, у свою чергу, є складними системами, що включають в собі різноманітні програмні блоки.

Структурна схема методичного підходу до обґрунтування ПУР, призначених для ліквідації НС, наведена на рис. 1.

Модуль розрахунку часу роботи командира підрозділу РХБ захисту включає: блок початкових даних, блок розрахунку часу командира підрозділу РХБ захисту і штабу, блок розрахунку часу готовності до виконання завдань. Цей модуль призначений для розрахунку тимчасових інтервалів основних етапів роботи командира підрозділу РХБ захисту і штабу під час підготовки до ліквідації НС, а також для визначення часу готовності сил і засобів до виконання поставлених завдань.

Модуль прогнозування обстановки реалізований розрахунковою програмою, яка структурно складається з розрахункових блоків і блоків, що забезпечують проведення розрахунків. Усі блоки взаємозв'язані і виконують строго певні функції.

Методичне забезпечення модуля прогнозування обстановки включає ряд базових розрахункових методик: методику розрахунку процесу утворення джерела зараження (ДЗ) і визначення його параметрів; ряд методик розрахунку поширення пари НХР від різних ДЗ, розташованих на відкритій місцевості; методику розрахунку виходу і поширення пари НХР через отвори частково зруйнованих будівель і приміщень.

Крім того, можна застосувати також цілий ряд спеціальних методик, призначених для розрахунку окремих параметрів і значень спеціальних функцій.

Основними визначуваними розрахунковими значеннями є: глибина поширення хмар зараженого повітря (ХЗП); площа зараження місцевості по сліду поширення ХЗП; максимальна і мінімальна щільність зараження поверхонь; можлива кількість уражених жителів довколишніх населених пунктів і військових частин.

Отримані результати розрахунків є початковими даними для роботи інших розрахункових модулів програми ПУР. Принцип побудови структурних елементів інших модулів програми ПУР однаковий. Відмінності становлять перелік початкових даних і методичне забезпечення, використовуване для розрахунку сил, засобів і часу, необхідних на виконання завдань з ліквідації НС.

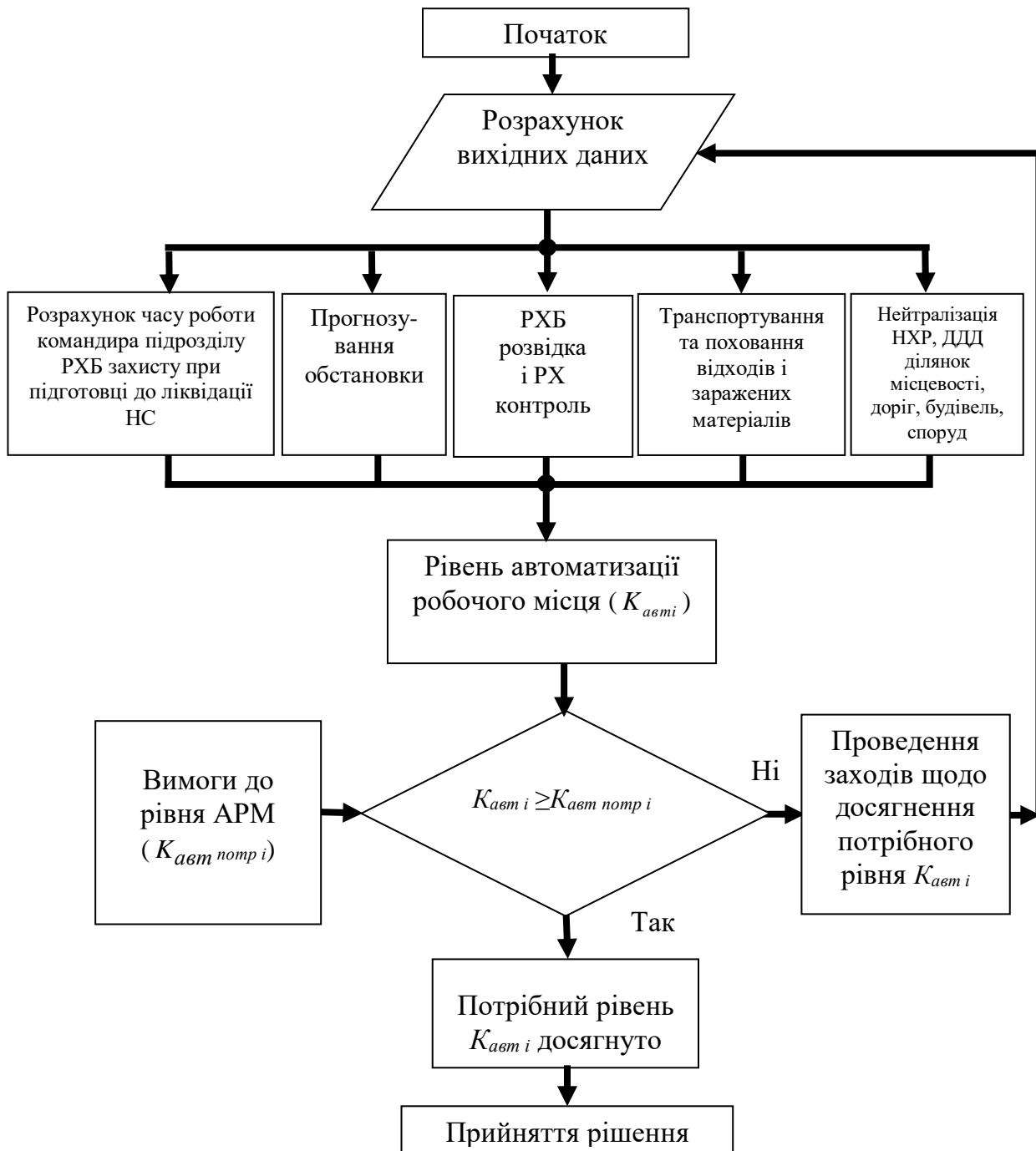

Рисунок 1 – Структурна схема методичного підходу обґрунтування ПУР, призначених для ліквідації НС

Висновки.

Таким чином, процес організації дій військ РХБ захисту під час ліквідації НС є дуже трудомістким і відповідальним. Розроблення методичного і програмного забезпечення, що дозволяє підвищити оперативність і правильність ухвалення рішення на ліквідацію НС, є одним з актуальних завдань, що стоять перед військами РХБ захисту ЗС України.

Перспективами подальших досліджень вбачаються у розробленні методичного і програмного забезпечення розрахунку сил і засобів, необхідних для ліквідації НС на ХНО. Результатом цих досліджень повинна стати програма, що

забезпечує можливість оперативного і ефективного вирішення поставлених завдань.

Список використаних джерел

1. Закон України „Про правові засади цивільного захисту” від 24.06.2004 р.
2. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2014 році. [Текст]: посібник – К., НАН України, 2014. – 484 с.
3. Закон України „Про зону надзвичайної екологічної ситуації” від 19.07.2000 р.
4. Постанова КМ України „Про затвердження Загального положення про спеціальну Урядову комісію з ліквідації НС техногенного та природного характеру і Загального положення про спеціальну комісію з ліквідації НС техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об’єктового рівня” від 14 червня 2002 р. № 843.
5. Коробушин В.В. Уроки и выводы из аварии на Чернобыльской АЭС для Вооруженных Сил / В.В. Коробушин, М.П. Голованов и др. [Текст]: посібник – М.: Издание ГШ РВ, 1989. – 280 с.
6. Кириченко С.О. Організація управління силами та засобами Збройних Сил України у надзвичайних ситуаціях / С.О. Кириченко, В.О. Овчарик, А.Н. Абрамсон та ін. [Текст]: посібник – К., 2006. – 84 с.
7. Антоненко В.М. Захист населення і територій від НС. Організація управління в НС. Т2. / В.М Антоненко, М.В. Болотських та ін. [Текст]: посібник – К., Купріянова, 2007. – 304 с.
8. Настанова з радіаційного, хімічного, біологічного захисту ЗС України: затв. наказом начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗС України від 17.07.2009 № 3 / ГШ ЗС України [Текст] – К., 2009. – 78 с.
9. Аветисян В.Г. Рятувальні роботи під час ліквідації НС / В.Г Аветисян, Ю.М. Сенчихін та ін. [Текст]: посібник – К., Основа, 2006. – 240 с.

УДК 374.7

*Литвиновський Є.Ю., к.пед.н., с.н.с
Романюк Н.М.*

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ЦЕНТРІВ СФЕРИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

У статті презентується методика проведення моніторингових досліджень якості освітньої діяльності навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту, розробленої на підґрунті застосування системи її збалансованих показників та застосуванні моделі Європейського фонду з менеджменту якості (EFQM).

Ключові слова: освіта, моніторинг, система збалансованих показників, якість освіти, цивільний захист.

Постановка проблеми. Завданнями розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти на всіх її рівнях від дошкільної до освіти „третього віку” в Україні є гарантування якості освіти; формування довіри суспільства до закладів

освіти; постійне та послідовне вдосконалення (підвищення) якості освіти; допомога закладам освіти та особам, які здійснюють освітню діяльність у підвищенні якості освіти.

У проекті Закону України „Про освіту” [1] визначено, що складовими системи забезпечення якості освіти є: система забезпечення якості у закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти); система зовнішнього забезпечення якості освіти; система забезпечення якості у діяльності органів управління і установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості освіти поряд з іншими механізмами повинна забезпечити вибір переліку інструментів, процедур і заходів забезпечення та підвищення якості освіти, зокрема, зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання та моніторинг якості освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вітчизняними і зарубіжними вченими приділено значну увагу моніторинговим дослідженням якості освіти. Окремі теоретичні аспекти побудови системи моніторингових досліджень, які використовуються нами у власному науковому пошуку, розкриваються в працях Локшиної О.І. [2], Лукіної Т.О. [3] та ін. Вирішення проблематики побудови системи моніторингу якості освіти у навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту (далі – Центрів) започатковано у власних працях [4-7].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є презентація авторської методики проведення моніторингових досліджень якості освітньої діяльності навчально-методичних установ цивільного захисту на основі застосування її збалансованих показників.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [8], серед перспективних напрямів забезпечення моніторингу та оцінювання якості освіти в Україні слід виділити: розроблення моделі проведення моніторингових досліджень для різних рівнів управління освітою; розроблення системи показників якості освіти, які відображають умови, процеси та освітні результати.

Під моніторинговими дослідженнями якості освітньої діяльності Центру (далі – моніторингові дослідження) розуміється комплекс організаційних, наукових, дослідницьких, аналітичних та інших заходів, спрямованих на постійне вивчення, аналіз та діагностику освітньої діяльності Центрів.

Моніторингові дослідження є складовою функції ДСНС України з організації та навчально-методичного забезпечення функціонального навчання, проведення яких, відповідно до п. 8.3 Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності [9] делеговано Інституту державного управління у сфері цивільного захисту (далі – Інститут).

Для проведення моніторингових досліджень Інститутом створюються моніторингові групи, а узагальнення їх матеріалів здійснюється його спеціальним структурним підрозділом – сектором моніторингу та удосконалення освітньої діяльності (далі – сектор).

Як правило, моніторингова група складається з двох або трьох співробітників Інституту та Центрів, які обираються методом випадкового вибору із списку експертів Центрів, за виключенням керівника моніторингової групи, який визначається начальником Інституту із погодженням із ДСНС України.

Список експертів формується із найдосвідченіших фахівців Інституту

(Центрів) строком на три роки. Кандидати в експерти обираються за методом ієрархій Сааті [10] та затверджуються педагогічними радами Центрів у кількості двох осіб від кожного Центру. Загальний список експертів затверджується рішенням Вченої ради Інституту.

До моніторингових груп, за рішенням ДСНС України та/або на вимогу інших зацікавлених осіб, можуть включатися співробітники ДСНС України, ГУ (У) ДСНС України області та м. Києва, структурних підрозділів цивільного захисту обласних державних адміністрацій, інші фізичні (юридичні) особи, діяльність яких пов'язана із отриманням освітніх послуг Центрів.

Метою моніторингових досліджень є оцінювання реального рівня якості освітньої діяльності Центрами, удосконалення механізмів організаційного та науково-методичного керівництва ними.

Моніторингові дослідження можуть бути тематичними, поточними, періодичними.

Тематичні моніторингові дослідження здійснюються залежно від потреби (за наявним проблемним напрямком освітньої діяльності) та у разі замовлення такого дослідження засновниками або керівництвом Центру.

Поточні моніторингові дослідження здійснюються один раз на рік з метою виявлення сильних і слабких сторін щодо здійснення Центрами освітньої діяльності, які за попередній період здійснювали освітню діяльність на критичному рівні її якості.

Періодичні моніторингові дослідження здійснюються один раз на п'ять років на основі даних поточних моніторингових досліджень (під час сертифікації освітньої діяльності Центрів).

Основними інформаційними та аналітичними джерелами для проведення моніторингу є: статистичні дані, які узагальнюються за період моніторингового дослідження, у тому числі дані вибіркового обстеження організаційно-розпорядчих документів територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (далі – ЄДС ЦЗ), керівництва Центру щодо організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях; обліково-звітні документи щодо організації та проведення освітньої діяльності Центру; інформаційно-аналітичні матеріали за результатами експертного обстеження продуктивності підготовки та проведення заходів освітньої діяльності; узагальнені аналітичні матеріали соціально-психологічних обстежень організаційної культури Центру.

З метою забезпечення достовірності та належної якості проведення моніторингових досліджень під час моніторингових досліджень можуть здійснюватися запити до територіальних органів ДСНС України, структурних підрозділів обласних (міських) державних адміністрацій з питань цивільного захисту щодо надання адміністративних, статистичних та інформаційно-аналітичних даних, які є результатами здійснення освітньої діяльності відповідних Центрів.

Об'єктами моніторингових досліджень є: інформація про учасників навчального процесу, зокрема, про рівень їх кваліфікації, ступінь ефективності виконання професійної діяльності, соціальний захист, ергономіку праці та навчання, рівень задоволеності якістю надання освітніх послуг їх замовниками; процеси (навчальний, матеріально-технічного, фінансового забезпечення тощо) та характеристики їх стану; результати освітньої діяльності; навчально-методичне, матеріально-технічне, нормативно-правове, кадрове забезпечення освітньої

діяльності.

Що стосується розроблення системи показників якості освіти, які відображають умови, процеси та освітні результати Центрив, то, як зазначалось [5], нами розроблено систему збалансованих показників діяльності Центру на основі моделі Європейського фонду з менеджменту якості (EFQM) (<http://ru.ict4um.edu.ru/lib/euro/model/101/>). Для оцінювання кожного показника підібраний інструментарій дослідження. Застосування системи збалансованих показників (далі – СЗП) для оцінювання якості освітньої діяльності Центрив є імплементацією положень європейського стандарту управління якістю ISO 9001. На нашу думку, саме така система може стати інструментом реалізації вищезазначених напрямів розвитку освіти на її локальному рівні – у сфері цивільного захисту, а методика їх оцінювання може бути методикою проведення моніторингових досліджень якості освітньої діяльності Центрив.

Верифікацію методики проведено у процесі наших експериментальних досліджень, які здійснювались на базі Центрив Київської, Львівської Харківської, Чернівецької областей, у процесі тематичного моніторингового дослідження всіх Центрив за Програмою моніторингового дослідження якості програмно-методичного забезпечення освітньої діяльності [7].

Обсяг статті не дозволяє висвітлити структуру та зміст всіх показників системи. Тому у даній публікації ми подаємо їх в узагальненому вигляді, – як модель моніторингу якості освітньої діяльності (рис. 1). Більш детальноше вони висвітлені у [5-7]. Аналізу даних щодо оцінювання кожного компонента моделі буде присвячено наші подальші публікації.

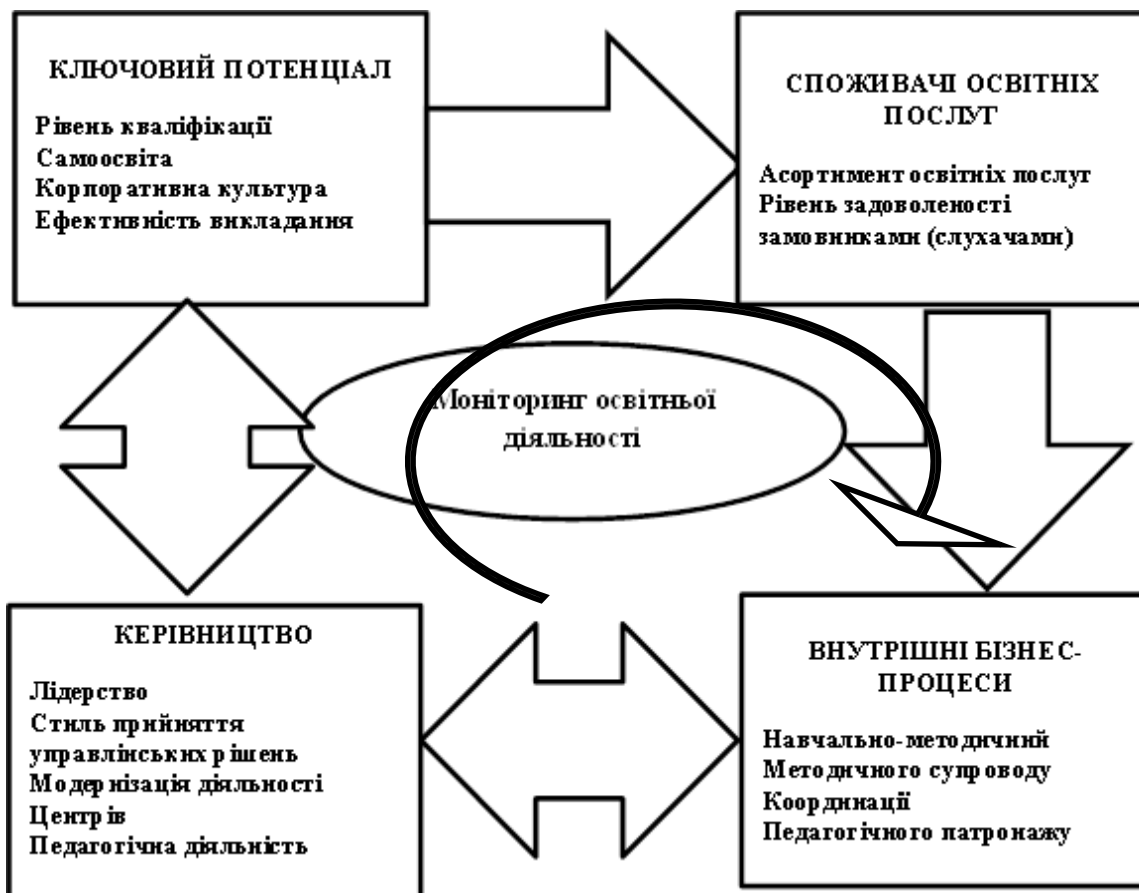

Рисунок 1 – Модель моніторингу якості освітньої діяльності на основі СЗП

Отже, зазначена методика визначає порядок проведення моніторингових досліджень, розрахунку СЗП, що формується на основі результатів освітньої діяльності Центрів.

Як зазначалось, моніторингові дослідження здійснюються моніторинговими групами. Члени моніторингових груп розробляють план-завдання моніторингового дослідження на основі затвердженої їх програми. Програму моніторингових досліджень пропонується затверджувати начальником Інституту та погоджувати з ДСНС України. Моніторингове дослідження якості освітньої діяльності Центру як правило проводиться строком п'ять робочих днів. На узагальнення матеріалів та розробку довідки надається два робочих тижні.

Поточні та періодичні моніторингові дослідження пропонується проводити відповідно до графіку, який складається на поточний період та включається у План основних заходів цивільного захисту, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Тематичні моніторингові дослідження пропонується проводити на замовлення керівників територіальних підсистем ЄДС ЦЗ, ГУ(У) ДСНС України в області, м. Києві, керівників Центрів та для проведення вивчення стану вирішення проблемних питань, які були виявлені при проведенні попередніх моніторингових досліджень або перевірок;

На підставі узагальнення матеріалів моніторингового дослідження, яке, як зазначалось, проводиться сектором, розробляється довідка про їх результати. Довідку пропонується затверджувати начальником Інституту, розсилати всім Центрам і надавати до ДСНС України для прийняття подальших управлінських рішень.

За результатами моніторингових досліджень проводиться кількісний і якісний аналіз їх результатів. Для узагальнення результатів моніторингових досліджень, виявлення загальних тенденцій в організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях результати роботи моніторингових груп піддаються статистичній обробці даних. Методика обробки даних визначається начальником сектору та затверджується начальником Інституту. Методика обробки даних передбачає переведення всіх результатів оцінки в бальну систему. Рівень якості освітньої діяльності визначається сумою балів, отриманих за кожним збалансованим показником. Обсяг статті не дозволяє показати весь інструментарій, який визначається методикою. Як приклад можна навести оціночні показники діяльності керівництва Центру (табл.1).

Рівень якості освітньої діяльності Центру відповідно до визначених показників може бути встановлений експертами двома способами: за допомогою експертної оцінки; за допомогою рівневої оцінки (на основі визначення оптимального, достатнього, критичного рівня показника).

Під час застосування експертної оцінки використовується така шкала:

0,00 – 0,5 балів – якщо рівень реалізації встановленого показника не задовольняє експертів та учасників навчального процесу або реалізується до 50%; (критичний);

0,5 – 0,75 балів – якщо рівень реалізації встановленого показника є більшим за 50% (достатній);

0,75 – 1,00 бал – якщо рівень реалізації встановленого показника повністю задовольняє експертів та учасників навчального процесу (оптимальний).

Таблиця 1 – Оціночні показники діяльності керівництва

№ з/п	Показник діяльності	Критерії оцінки			
		Високий (1)	Оптимальний ($\geq 0,75$)	Достатній (0,5-0,75)	Критичний ($\leq 0,49$)
1.	Наявність концепції розвитку Центру				
2.	Освітньо-кваліфікаційний рівень керівника закладу та його заступників				
3.	Управління персоналом				
4.	Створення позитивного іміджу закладу і служби цивільного захисту				
5.	Організація інноваційної діяльності навчально-методичної установи				
6.	Забезпечення виконання річного плану роботи центру				
7.	Ефективність взаємодії з іншими установами, організаціями				
8.	Стан соціально-психологічного клімату в колективі				
9.	Науково-методична діяльність керівника та його заступників				
10.	Навчально-педагогічна діяльність				

Для експертної оцінки можливо також використовувати опорні критеріальні судження. Наприклад, у разі відповіді „так” на питання щодо реалізації Центром встановленого показника у таблицю виставляється 1,00 бал; якщо „так” > „ні” – 0,75 балів; якщо „так” = „ні” – 0,50 балів; якщо „так” < „ні” – 0,25 балів; у разі відповіді „ні” – 0,00 балів.

Для проведення порівняльного аналізу рівнів якості освітньої діяльності Центрів визначається така шкала:

- $\geq 0,75$ – оптимальний рівень якості освітньої діяльності;
- 0,5-0,75 – достатній;
- до 0,5 – критичний.

Центри, які здійснюють діяльність на оптимальному рівні пропонується визначати кращими в системі навчально-методичних установ цивільного захисту. Керівники центрів, діяльність яких визначена на достатньому рівні складають план усунення недоліків на основі наданих моніторинговою групою рекомендацій. Після усунення недоліків складають довідку-доповідь та надають її начальнику Інституту.

Співробітники Центрів, діяльність яких визнана на критичному рівні пропонується піддавати переатестації, а діяльність Центрів – комплексній перевірці комісією, що визначається ДСНС України.

Висновки.

Моніторингові дослідження якості освітньої діяльності входять в практику діяльності освітніх закладів як інструмент оцінювання та визначення напрямів її удосконалення.

Діяльність Центрів щодо підготовки керівних кадрів та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і проведенням заходів з питань цивільного захисту вимагає організації рефлексії її стану. Такою рефлексією як складовою функцією організації і методичного забезпечення функціонального навчання можуть бути моніторингові дослідження.

Механізмом реалізації моніторингових досліджень може бути запропонована нами методика, до обговорення положень якої запрошуємо науковців та всіх зацікавлених осіб.

Список використаних джерел

1. Проект Закону України „Про освіту” [Електронне видання]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/gromadske-obgovorennya-zakonoproektu-%C2%ABpro-osvitu%C2%BB.html>.

2. Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні. (Рекомендації з освітньої політики) / [Байназарова О.О., Барна М.М., Волобуєва Т.Б. та ін.]; за заг. ред. О.І. Локшиної. – К.: К.І.С, 2004. – 160 с.

3. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика / Т.О. Лукіна. – К.: Шкільний світ, 2006. – 128 с.

4. Литвиновський Є.Ю. Методологія оцінювання діяльності навчально-наукового комплексу „Мережа освітніх установ сфери цивільного захисту” / ЗНО як інструмент забезпечення рівного доступу до вищої освіти й оцінювання якості освіти: оцінювання, інтерпретація, використання результатів // Матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції 01–05 жовтня 2013 р. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2013. – С. 51-52. Режим доступу: http://media.wix.com/ugd/a8cd75_ff181ed9d9600d2158a0fa3df4923180.pdf.

5. Литвиновський Є.Ю., Талан І.С. Моніторинг якості освіти дорослих на підґрунті системи збалансованих показників / Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2015. – Вип. 1 (10). – С. 52-59.

6. Литвиновський Є.Ю., Михайлов В.М., Талан І.С. Теоретичні аспекти здійснення моніторингових досліджень якості освітньої діяльності навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту / V Міжнародна науково-методична конференція „Освітні вимірювання – 2015”. Реформування зовнішнього незалежного оцінювання: методологія, модель, основні складові. – Електрон. дані. – Одеса: USAID. – 1 електрон. USB 2.0.

7. Литвиновський Є.Ю., Романюк Н.М., Павлов С.С. Аналіз результатів моніторингового дослідження якості програмно-методичного забезпечення освітньої діяльності навчально-методичних центрів цивільного захисту / Матеріали 17-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції рятувальників. – К.: ІДУЦЗ, 2014. – С. 236-238.

8. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року / Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>.

9. Про затвердження Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності. / Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.05.2014 р. № 523, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13 червня 2014 року за

№ 624/25401. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0624-14>.

10. Саати Т. Принятие решений: метод иерархий / Перевод с англ. Перевод Р.Г. Вачнадзе. [Електронне видання]. – Режим доступу: <http://www.pqm-online.com/assets/files/lib/books/saaty.pdf>.

УДК 159.9.07+ 355.58

Медвідь А.П., к.держ.упр.

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОБСТЕЖЕННЯ (ВІДБІР) ПРИ ПРИЙНЯТТІ КАДРОВИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Наукова стаття присвячена питанням прийняття кадрових рішень на посади керівного складу в системі ДСНС з урахуванням результатів обов'язкового психофізіологічного обстеження кандидатів на ці посади. Обґрунтовано необхідність такого обстеження та запропоновано шляхи та методи його впровадження.

Ключові слова: психофізіологічне обстеження, паспорт посади, оцінювання службової діяльності.

Постановка проблеми. Темпи реформування служби цивільного захисту України набирають обертів і неодмінною складовою цього процесу є комплектування служби особовим складом, спроможним швидко та якісно виконувати покладені на нього завдання.

Науковцями та практикою доведено, що успіх будь-якого підрозділу при виконанні завдань на 85% залежить від людського фактору: готовності та бажання людини виконувати завдання, рівня кваліфікації, взаємовідносин у колективі, вміння спілкуватися, виконувати накази, психофізіологічного та фізіологічного стану виконавців.

Виклад основного матеріалу. Сучасні умови розвитку служби цивільного захисту України потребують встановлення нових вимог до начальницького складу служби цивільного захисту, а також у більшій мірі до керівників (начальників) та їх управлінської діяльності, теоретичного переосмислення ролі й місця керівника в системі управління, особистість якого повинна вивчатись з різних позицій, в тому числі і психологічно.

Перед керівниками (начальниками) на даний час постають складні завдання, які вимагають особливого типу мислення. Стратегічне планування, розроблення моделі майбутнього, оперування узагальненими поняттями, що передбачає розуміння процесів управління силами оперативно-рятувальної служби, аналіз ситуації, швидке прийняття вірного, обґрунтованого рішення – від задуму до його втілення.

Сучасна служба цивільного захисту України потребує для керівництва високоінтелектуальних, досвідчених, ділових, творчих, відповідальних офіцерів, які дбають про постійну готовність підрозділу до виконання завдань за призначенням, його особовий склад та його професійне вдосконалення. І тому, перед кадровими органами та перед керівниками, яким надано право приймати кадрові рішення постають складні завдання щодо добору на керівні посади високопрофесійних